AL 2 1999-57
University of Alberta Library
0 1620 3432112 3

Програма навчання
української мови

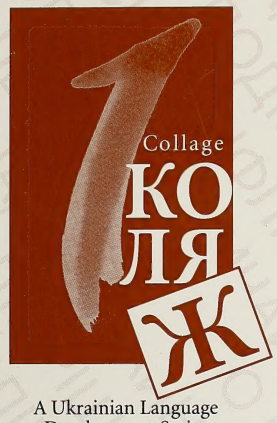

A Ukrainian Language
Development Series

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

ДО ЗБІРОК ТЕКСТІВ У СЕРІЇ «КОЛЯЖ 1»

Methodological Suggestions for the Readers in the «Collage 1» Series

PG
3811
A333
1998

CURR

ар-Грищук Б. Борущак О. Гінда І. Сивенька

UNIVERSITY OF
ALBERTA
Ex Libris
Universitatis
Albertensis

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО ЗБІРОК ТЕКСТІВ У СЕРІЇ «КОЛЯЖ 1»

Упорядкували
Маркіяна Цинцар-Грищук
Богдан Борущак
Одарка Ґінда
Ірина Сивенька

Methodological Suggestions for the Readers in the «Collage 1» Series

Compiled by
Markiana Cyncar-Hryschuk
Bohdan Boruszczak
Audry Ginda
Iryna Sywenky

Alberta Education
Curriculum Standards Branch
Edmonton, Canada

Міністерство освіти Альберти
Відділ програмних стандартів
Едмонтон, Канада

©1998 the Crown in Right of Alberta, as represented
by the Minister of Education, Alberta Education,
11160 Jasper Avenue, Edmonton, Alberta, Canada T5K 0L2

All rights reserved

Printed in Canada

Alberta Education
Curriculum Standards Branch
11160 Jasper Avenue
Edmonton, AB Canada T5K 0L2
Phone: (403) 427-2984; Fax: (403) 422-3745
Internet: http://ednet.edc.gov.ab.ca

Alberta Education Cataloguing in Publication Data

Cyncar-Hryschuk, Markiana
Metodychni porady do zbirok tekstiv u serii "Koliazh 1" = methodological suggestions for the readers in the "Collage 1" series.

ISBN 0-7732-2002-x
(A Ukrainian language development series)

1. Ukrainian language – Study and teaching – Alberta. 2. Language and languages – Study and teaching – Alberta – Bilingual method. I. Title. II. Methodological suggestions for the readers in the "Collage 1" series. III. Alberta. Alberta Education.

PG3811.A333 1998 491.79

UNIVERSITY LIBRARY
UNIVERSITY OF ALBERTA

Зміст

Як користуватися збірками текстів 1

Розвиток навиків читання 1

Ознайомлення з твором 2

Опрацювання лексики 3

Мета, стратегії та процес читання 4

Запитання для перевірки розуміння прочитаного 5

Типи запитань 5

Письмові вправи й дискусія 6

Наочні заняття та обмін досвідом 8

Додаткові заняття 9

Digitized by the Internet Archive
in 2016

https://archive.org/details/metodychniporady00albe

Як користуватися збірками текстів

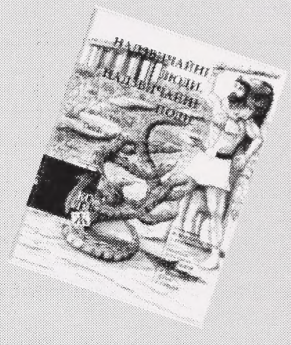

Розвиток навиків читання

Навики читання складають важливий елемент мовних умінь для учнів української як другої мови. Регулярне читання не лише збагачує мову учнів, але й закріплює вже набуті мовні навики. Через літературні тексти учні залучаються до української культури минулого й сучасного, отримують значні основні знання. Література також складає для них одне з небагатьох джерел живої української мови.

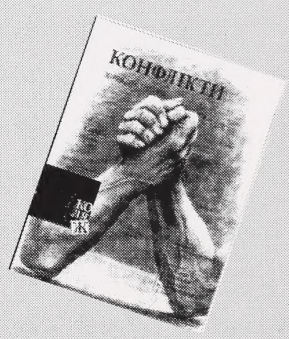

На рівні нижчої середньої школи учні вже володіють значним об'ємом мовних умінь і здатні читати тексти вищої складности. Таким чином, опрацювання тексту в нижчій середній школі з погляду методології надає більші можливості. Утім необхідно пам'ятати, що робота над текстами з учнями другої мови має свою специфіку, яка відображена в запропонованих нижче методичних порадах.

Збірки текстів разом з учнівськими зошитами утворюють два основні компоненти програми «Коляж».

Ознайомлення з твором

Ознайомлення з кожним твором звичайно виконується у двох фазах. Спершу вчитель допомагає учням зрозуміти конкретний твір, пов'язаний з відповідною темою. (Наприклад, говориться так: Сьогодні будемо читати одне оповідання, в якому герой по-своєму оцінює те, що з ним сталося). Потім учитель збуджує зацікавлення учнів даною темою. Це можна зробити наступними способами:

1. Ставлення запитань, які стимулюють думання й пов'язують тему, конфлікт чи ситуацію, зображену в творі, з життєвим досвідом учнів.

2. Читання уривка з твору й на його базі відгадування теми або й змісту.

3. Обговорення значення поданих ілюстрацій.

4. Читання додаткової інформації, яка віддзеркалює тему або ситуацію, зображену в творі.

5. Показ фільму або відеоплівки, які пов'язані з темою або ситуацією в творі.

6. Подання інформації, пов'язаної з твором: біографія автора, дані про твір (культура, час, діялект, суспільні обставини).

Опрацювання лексики

Опрацювання лексики складає невід'ємну частину праці над текстом. Досвід учителів другої мови свідчить, що праця над лексикою може початися до безпосереднього прочитання тексту, продовжуватися у процесі читання й становити один з аспектів оцінювання праці над даним твором. Необхідно пам'ятати, що важливе значення у сприйнятті та засвоєнні нових слів відіграє контекст.

Пропонуються наступні підходи до праці з лексикою:

1. Обговорення й пояснення незнайомих слів у контексті (на прикладі взятих із тексту речень чи у процесі читання тексту).

2. Засвоєння нових слів через інші види мовної діяльности: мовні ігри, вправи на перефразування, будування синонімних рядів і т. п.

3. Подання нових слів і їх значень у списку.

4. Закріплення нових слів за допомогою поширення теми, напр., залучення життєвого досвіду учнів до теми тексту (див. «Письмові вправи й дискусія»).

Опрацювання лексики мусить опиратися на різноманітні методи, які необхідно комбінувати залежно від індивідуальних потреб учнів.

Мета, стратегії та процес читання

Залежно від мети можна розрізняти різні стратегії читання у другій мові, які відносяться до окремих жанрів літератури. Учні повинні навчитися, як і коли звертатися до даної стратегії.

Коли метою читання є одержання інформації, читач шукає за сиґналами й допоміжними знаками, такими як знайомі корені слів, приростки (префікси), наростки (суфікси), синтакса, подібні слова в першій для учня мові й пунктуація.

Щоб довідатися, яка головна думка твору, читач спочатку читає тільки перший і останній уступ і перше речення всіх інших уступів.

Коли читають художні тексти, читач звертає увагу на образи, які викликають слова тексту, та на думки й переживання, які виринають під час читання. Читач може ставити себе на місце якогось головного героя та уявно переживати конфлікти, зображені у творі.

Залежно від мети читання, характеру тексту та потреб кляси, учитель може вибирати різні способи читання твору, як наприклад:

1. Учитель читає вголос. Таке радиться робити при ознайомленні з тяжчими для зрозуміння творами, які потребують докладнішого пояснення, а тому й

експресивнішого прочитання. У той же час — читання вчителя стає зразком для учнів.

2. Учні читають мовчки. Можна мати приготовлені на дошці завдання (напр., запитання), над якими учні працюватимуть відразу після читання.

3. Кращі читачі читають короткі уривки вголос.

4. Учні читають уголос у парах або в малих групах.

5. Комбінація вищезгаданих способів. Довший текст учитель ділить на уривки та опрацьовує кожний уривок окремо, часто перевіряючи під час читання розуміння тексту учнями.

Запитання для перевірки розуміння прочитаного

Типи запитань

Запитання можуть бути такі, на які може бути лише одна відповідь (напр., Хто в цьому творі розповідач?) або такі, що вимагають ширшого пояснення (напр., Чому? Що це означає?). Можуть бути наступні типи запитань:

1. **Запитання для перевірки розуміння твору:** Хто? Що? Коли? Як? Вони спонукують до уважного читання, викликають увагу до подробиць. На ці запитання переважно може бути тільки одна правильна відповідь.

2. **Запитання, які заохочують до ширших роздумів:** Чому? Що це означає? Поясніть... Порівняйте... Дайте приклад... Мета цього типу запитань — викликати в учнів потребу порівнювати, пояснювати, клясифікувати, організувати, інтерпретувати частини або цілість твору. Ці запитання можуть мати тільки одну відповідь або, навпаки, спонукати до дискусії.

Письмові вправи й дискусія

Після запитань для перевірки розуміння прочитаного вчитель завдає учням письмові вправи та веде дискусії на різні теми. Учитель також може використовувати письмові вправи та дискусії для пов'язання прочитаного твору з життєвим досвідом учнів, щоб твір мав для них актуальне значення. Іноді такі вправи й дискусії включають оцінювальні запитання (напр., Що сталося б, якщо...? Що ви думаєте про...? Чи вам подобається...? Який вплив має...? Чи ви погоджуєтеся з...? Що ви змінили б?), які дають можливість поширити тему твору й заохочують учнів мати свої власні погляди (напр., ставати «за» або «проти» чогось) та висловити їх. Усна праця допомагає задовольняти учнівські потреби закладати товариські стосунки між собою та порівнювати свої погляди з поглядами співкласників.

Вельми важливою метою письмових вправ та дискусій є те, щоб за їхньою допомогою учні змогли розвивати свої власні погляди та навчилися переглядати їх. У багатьох творах, надрукованих у збірках, наголошено моральні питання.

Письмові вправи й дискусії відкривають широке поле для найрізноманітніших занять: індивідуальних, парних, групових і для занять усією клясою. Отже вчитель щоразу може вибрати найбільш відповідні з них, щоб допомогти учням краще розуміти самих себе та інших. Ця різноманітність занять також дає змогу змінювати темп навчання.

1. Письмові вправи

Треба мати на увазі такі дані, які стосуються письмових вправ:

1.1 Учні повинні мати різні письмові заняття — практичні, особисті, творчі.

1.2 Учні повинні, до певної міри, мати вибір тем або питань.

1.3 Учні повинні мати час у клясі для плянування, компонування й редаґування письмових завдань.

1.4 Учитель повинен дати учням зразок тієї праці, виконання якої він вимагає.

1.5 Учні повинні ділитися своєю письмовою працею, себто повинні мати змогу читати праці інших учнів та обговорювати їх. Можна працю учнів вивішувати у клясі, друкувати у шкільній газеті чи іншому часописі або навіть творити клясні «журналики» на відповідні теми.

2. **Ведення дискусії**

   У веденні дискусії вчитель повинен завжди мати на увазі обмежену розмовну мову учнів. Хоч учні зрозуміли прочитаний текст, однак їм часто буває тяжко висловитися, бо вони ще не засвоїли нових слів, фраз чи зворотів.

   Щоб забезпечити жваву дискусію у клясі, учитель повинен старатися позитивно реаґувати на учнівські відповіді та шанувати їхнє намагання брати участь у розмові.

Наочні заняття та обмін досвідом

Учні повинні мати нагоду по-різному обмінюватися думками та працею зі співклясниками, як наприклад:

- працювати в парах і в групах,
- розігрувати сценки,
- готувати ілюстрації або реклями,
- переглядати фільм та обговорювати його,
- дебатувати на різні теми,
- самостійно проводити якесь дослідження та звітувати клясі,
- виконувати рольову гру,
- інсценізувати чи переводити інтерв'ю та записувати це на відеоплівку, а потім показувати клясі.

Працюючи над такими заняттями, учні мають нагоду раз у раз звертатися до прочитаного тексту, опрацьованого лексикону та інших матеріялів з попередніх вправ.

Додаткові заняття

Мета додаткових занять — це плекати ширше мислення, глибше зацікавлення даною темою та глибше її розуміння, а також міцніше пов'язання теми твору з життєвим досвідом учнів. Учитель вибирає те заняття, яке найбільш відповідне для його учнів. Він удруге перероблює з учнями той самий матеріял, але вживає інші стратегії та методи.

Пропоновані заняття:

- дослідження,
- звітування,
- перегляд фільмів,
- дебати,
- писання листів, розділів, статтей, розповідей,
- записки в щоденнику,
- дискусії в групах,
- виступи гостей у клясі,
- інсценізації.

Над методичними порадами працювали:

Керівник проєкту
ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ

Мовний консультант і редактор
ЯР СЛАВУТИЧ

Керівник видання
ГАЛИНА ЦАР

Коректор
ГАЛИНА ЦАР

Комп'ютерний набір
ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА

The Methodological Suggestions Were Produced By:

Head of Development Team
JOHN SOKOLOWSKI

Language Consultant and Editor
YAR SLAVUTYCH

Production Manager
HELEN CZAR

Copyeditor
HELEN CZAR

Inputter
VICTORIA ZUKIWSKY

Видання випущено на замовлення
Відділу мовних програм *при* **Міністерстві освіти Альберти.**

Публікація матеріялів для 7-ї кляси,
як частини Програми навчання української мови «Коляж»,
була здійснена за фінансовою допомогою

Методичного кабінету української мови
при **Канадському інституті українських студій,**
Альбертський університет.

The development of the Collage Ukrainian Language Development Series was sponsored by the
Language Services Branch *of* **Alberta Education.**

The publication of the Collage 1 level of the
Collage Ukrainian Language Development Series
was made possible by the financial support of the

Ukrainian Language Education Centre,
Canadian Institute of Ukrainian Studies,
University of Alberta.

National Library of Canada
Bibliothèque nationale du Canada
3 3286 51686 9118

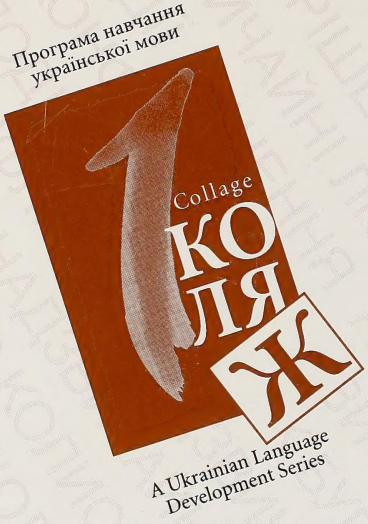

Збірки текстів у цій серії:

Конфлікти

Надзвичайні люди, надзвичайні події

Рішення

Як було колись

Readers in This Series:

Conflict

Deeds and Doers

Decisions

In Days Gone By

Printed by
Learning Resources
Distributing Centre
Production Division
Barrhead, Alberta
Canada, T0G 2P0
"Reaching Students Is What We're About"

ISBN 0-7732-2002-x